

Ministerie van Volkshuisvesting en
Ruimtelijke Ordening

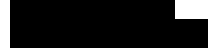
> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

Autoriteit Consument en Markt
Directie Toezicht Energie
Postbus 16326
2500 BH Den Haag

**DG Volkshuisvesting en
Bouwen**

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Contactpersoon

Datum 30 juli 2025
Betreft Zienswijze ontwerpbesluit prioriteringsruimte

Uw kenmerk
ACM/25/1947822025-
0000485479

Op 26 juni 2025 heeft de Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) een nieuw Ontwerpbesluit prioriteringsruimte transportverzoeken met kenmerk ACM/UIT/645099 en zaaknummer ACM/25/194782 gepubliceerd, en partijen gevraagd hierop te reageren. Ook stelt de ACM drie concrete consultatievragen. Graag maakt het ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (hierna: VRO) van de gelegenheid gebruik om een zienswijze te geven.

Het ministerie van VRO maakt zich grote zorgen over het voorliggende Ontwerpbesluit. Toepassing van het prioriteringskader leidt tot een zo goed als volledige stilstand van de woningbouw. Dit zet de vele woningzoekenden nog verder op achterstand. De zorgen van het ministerie van VRO richten zich niet op het prioriteringskader als zodanig, maar op de toepassing in de praktijk. Het ministerie van VRO pleit er daarom voor om de mogelijkheid om netcapaciteit te reserveren voor woningbouw op te nemen in het Ontwerpbesluit en een gedoogconstructie op te nemen. Hiermee krijgt de sector tijd om de voorliggende problemen in de toepassing op te lossen. Het ministerie van VRO gaat hierover graag in gesprek met de ACM.

Als per 1 januari 2026 de aanwezige, schaarse, netcapaciteit wordt toebedeeld volgens het nu voorgestelde prioriteringskader, is de verwachting van het ministerie van VRO dat gelet op de bestaande wachtlijst onvoldoende capaciteit overblijft voor het aansluiten van nieuwbouwwoningen. Hiermee kunnen gemeenten niet voldoen aan de woningbouwopgave van 100.000 woningen per jaar waardoor het oplossen van de woningnood vertraagt of zelfs stil komt te liggen. Dit kan niet de bedoeling zijn van het Ontwerpbesluit. Deze consequentie staat haaks op het doel van het Ontwerpbesluit om partijen die een groot maatschappelijk belang dienen, zoals partijen die voorzien in de basisbehoefte 'woonbehoefte', prioriteit te geven bij het verdelen van de schaarse transportcapaciteit. Deze zienswijze is daarom in belangrijke mate gericht op het voorkomen van een aansluitstop voor nieuwbouwwoningen.

1. Voorkomen van aansluitstop voor woningbouw als gevolg van voorliggend Ontwerpbesluit

Probleemstelling: reëel scenario van een aansluitstop voor woningbouw met invoering voorliggend Ontwerpbesluit

In de huidige praktijk reserveren netbeheerders op basis van geprognostiseerde woningbouw en autonome groei netcapaciteit voor kleinverbruikers. Hierdoor kunnen woningbouwprojecten in de meeste gevallen nog worden aangesloten. Dit reserveren van netcapaciteit is cruciaal om de komende jaren nog nieuwe woningen aan te kunnen sluiten.

Het voorliggende Ontwerpbesluit biedt geen juridisch kader of systematiek op basis waarvan netbeheerders netcapaciteit kunnen reserveren voor prioritaire functies (zoals woningbouw), hetgeen nu wel in de praktijk gebeurt. Doordat dit ontbreekt in het Ontwerpbesluit maakt het ministerie van VRO zich grote zorgen dat netbeheerders stoppen met het reserveren van deze netcapaciteit.

In het geval dat netbeheerders inderdaad stoppen met het reserveren voor ruimte voor woningbouw, zal de huidige gereserveerde netcapaciteit per 1 januari 2026 verdeeld worden op basis van het in het Ontwerpbesluit opgenomen prioriteringskader. In theorie is dit te volgen. In de praktijk is er echter een bestaande wachtlijst met vele grootverbruikers. Woningbouwprojecten staan nu niet op deze wachtlijst, omdat transportverzoeken van kleinverbruikers tot dusver niet op de wachtlijst komen. Het is dan ook een reëel scenario dat met de inwerkingtreding van het voorliggende Ontwerpbesluit per 1 januari 2026 alle gereserveerde en resterende netcapaciteit wordt verdeeld over de grootverbruikers die nu op de wachtlijst staan, ongeacht of zij op basis van het prioriteringskader voor voorrang in aanmerking komen. Het ministerie van VRO verwacht dat er dan (vrijwel) geen netcapaciteit overblijft voor woningbouw. Bovendien duurt het vaak jaren voordat er nieuwe capaciteit beschikbaar is. Daarmee wordt met het prioriteringskader in feite alle resterende ruimte die er nu nog is op één moment verdeeld op basis van de dan beschikbare wachtlijst van aanvragen en het prioriteringskader. Nieuwe aanvragen die daarna komen, hoe prioritair ze ook zijn, zullen jaren moeten wachten tot de capaciteitsuitbreiding van het net geregeld is. Hiermee krijgen woningbouwprojecten (en andere prioritaire functies) niet de prioriteit die noodzakelijk is en die beoogd wordt met het kader, hetgeen geen recht doet aan de essentie van het prioriteringskader.

Het terugdringen van het woningtekort is één van de meest urgente maatschappelijke opgaven van dit moment, en het kunnen (blijven) reserveren van netcapaciteit voor geprognostiseerde nieuwbouw is cruciaal om invulling te geven aan het (grondwettelijke en) maatschappelijke belang van voldoende, betaalbare en toegankelijke huisvesting. Het ministerie van VRO dringt er bij de ACM met klem op aan om in de definitieve versie van het besluit over prioriteringsruimte voor transportverzoeken een juridisch kader op te nemen, waarmee netbeheerders het reserveren voor geprognostiseerde nieuwbouw kunnen blijven voortzetten.

Vervroegd aanvragen voor woningbouw geen oplossing voor voorkomen aansluitstop woningbouw

Het vervroegen van het aanvraagmoment voor woningbouw is geen oplossing voor het hierboven geschetste probleem. In algemene zin passen woningbouwontwikkelingen niet goed binnen de systematiek van het integraal toepassen van het prioriteringskader en de wachtlijst. Het kost meestal jaren aan planvorming voordat een woningbouwproject concreet genoeg uitgewerkt is om tot een concrete aanvraag voor transportcapaciteit te komen. Het vervroegen van het aanvraagmoment zou voor de nieuwbouw in de eerste paar jaar wellicht uitkomst kunnen bieden doordat de concreet uitgewerkte woningbouwprojecten met prioriteit op de wachtlijst zouden kunnen belanden, vóórdat per 1-1-26 de beschikbare capaciteit verdeeld wordt via het Ontwerpbesluit. De meeste woningbouwprojecten voor de komende tien jaar zijn echter nog niet ver genoeg in hun planvorming om voor 1-1-26 een aanvraag voor transportcapaciteit te doen. Voor deze projecten zal er daarna met toepassing van voorliggend Ontwerpbesluit geen netcapaciteit meer zijn, omdat per 1-1-26 een groot deel van de resterende netcapaciteit, zo niet alle, over de partijen op de bestaande wachtlijst wordt verdeeld.

Met het vervroegen van de aanvraagmogelijkheid lukt het mogelijk voor een klein deel van de geplande woningbouwprojecten om tijdig een aanvraag te doen, voordat per 1-1-26 alle netcapaciteit wordt verdeeld. Maar het ministerie van VRO verwacht dat ondanks het vervroegen van de aanvraagmogelijkheid het voor het merendeel van de geplande woningbouwprojecten niet haalbaar is om de aanvraag voor 1-1-26 in te dienen. Hierdoor koersen we alsnog af op een volledige aansluitstop voor nieuwbouw waarbij er vele jaren gewacht zal moeten worden tot er extra netcapaciteit beschikbaar is. Omdat de benodigde uitbreiding van het elektriciteitsnet vele malen langer zal duren en een aansluitstop voor woningbouw voorkomen dient te worden ziet het ministerie van VRO vervroegd aanvragen niet als oplossing.

Het ministerie van VRO acht het onwaarschijnlijk dat de bevoordeling van partijen die – puur om praktische redenen – eerder voor het moment van oplevering een verzoek om transportcapaciteit kunnen doen, strookt met de bedoeling van de ACM met het Ontwerpbesluit en het daarin opgenomen prioriteringskader om de schaarse netcapaciteit op een goede, eerlijke, maatschappelijk verantwoorde manier te verdelen.

Voorstel voor het opnemen van mogelijkheid tot reserveren van netcapaciteit en een tijdelijke gedoogconstructie in het Ontwerpbesluit

Om bovengenoemde redenen maakt het ministerie van VRO zich grote zorgen dat invoering van het Ontwerpbesluit leidt tot een aansluitstop voor woningbouw, óók bij een vervroegde mogelijkheid tot het aanvragen van transportcapaciteit. Het ministerie van VRO verzoekt de ACM daarom met klem om in het definitieve besluit een juridisch kader op te nemen op basis waarvan de netbeheerders, vergelijkbaar met de huidige praktijk, ruimte kunnen blijven reserveren voor geprognotiseerde woningbouw, zodat de komende jaren voldoende netcapaciteit is gegarandeerd om de woningnood terug te dringen en een bouwstop te voorkomen.

Gezien de verstrekende gevolgen die invoering van het Ontwerpbesluit kan hebben verzoekt het ministerie van VRO een tijdelijke gedoogconstructie in het Ontwerpbesluit op te nemen, mocht de oplossing voor het geschetste probleem nog niet beslecht zijn in het definitieve besluit. Als gevolg van de uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven van 11 maart 2025 geldt het prioriteringskader tot uiterlijk 1 januari 2026. Het nu voorliggende Ontwerpbesluit zal naar verwachting op 1 januari 2026 in werking treden. Op dit moment zijn de consequenties van implementatie van het kader voor de woningbouw niet dan wel onvoldoende te overzien, terwijl aannemelijk is dat het Ontwerpbesluit leidt tot een bouwstop voor nieuwbouwwoningen en overigens ook aanzienlijke nadelige consequenties kan hebben voor andere prioritaire functies. Als gevolg van de korte termijn tot 1 januari 2026 kunnen deze nadelige consequenties al snel optreden.

Het ministerie van VRO acht het inhoudelijk onverantwoord om het Ontwerpbesluit in voorliggende vorm per 1 januari 2026 in te voeren. Een in het Ontwerpbesluit op te nemen overgangsbepaling met een gedoogconstructie zou een mogelijke oplossing zijn waarbij bijvoorbeeld het nieuwe kader per 1 januari 2026 in werking treedt maar de mogelijkheid van reserveringen voor kleinverbruikers blijft bestaan totdat in overleg met de netbeheerders een werkbare aanpak voor implementatie van het in het Ontwerpbesluit opgenomen prioriteringskader tot stand is gekomen.

Overige inhoudelijke punten

- a. Relatie tussen woningbouw en 'collectieve voorzieningen die direct zijn gekoppeld aan de woonbehoefte en andere kleinschalige, onlosmakelijk verbonden activiteiten'.

Het ministerie van VRO waardeert het dat (als voorheen) collectieve voorzieningen die direct zijn gekoppeld aan de woonbehoefte deel uitmaken van de woonbehoefte, ook als deze een grotere doorlaatwaarde hebben dan 3x35a. En dat het Ontwerpbesluit met het prioriteringskader (als voorheen) recht doet aan de relatie tussen nieuwbouwprojecten en andere al dan niet commerciële functies die nodig zijn voor het verwezenlijken van het woonproject. Bij de meeste nieuwbouwwontwikkelingen neemt het aantal bewoners in een gebied toe. Dit heeft daarmee een directe impact op de aanwezige voorzieningen in het gebied. Uitbreiding van het aantal bewoners kan vragen om uitbreiding van de voorzieningen in het gebied, bijvoorbeeld commerciële en/of maatschappelijke functies. Die functies zijn niet alleen essentieel om de concrete woonprojecten te verwezenlijken maar ook om leefbare wijken te realiseren zonder een afwenteleffect op bestaande bewoners te creëren.

- b. Collectieve woonvormen met aansluiting

Ook is het ministerie van VRO positief over het toevoegen van een prioritaire categorie voor collectieve woonvormen, waarbij de maximale doorlaatwaarde van 3x35A is losgelaten. Woonvormen voor specifieke doelgroepen kunnen in sommige situaties een grotere aansluiting vergen dan een reguliere nieuwbouwwoning. Dit kan in sommige gevallen zelfs beter voor het net zijn dan het toepassen van een groot aantal individuele aansluitingen.

c. Stimuleren netbewuste ontwikkelingen

Met het Ontwerpbesluit wordt een duidelijke prioritering van functies aangebracht in de verdeling van transportcapaciteit. Het Ontwerpbesluit biedt echter geen stimulans aan partijen om de energievraag van hun ontwikkeling te verlagen en daarmee 'netbewuster' te worden. Om de schaarse capaciteit zo goed mogelijk te benutten is het juist van belang dat alle functies erop inzetten om hun energievraag te verlagen. Het ministerie van VRO ziet dit als belangrijke kans voor het beter benutten van de bestaande netcapaciteit en verzoekt de ACM om een stimulans voor netbewust bouwen toe te voegen aan het Ontwerpbesluit.

d. Ontbreken benodigde bewijsstukken voor categorie 3 'basisbehoeften: de aanvraag en uitbreiding van de vermogensbehoefte van een individuele woning tot en met 3x35A'

De functie '*De aanvraag en uitbreiding van de vermogensbehoefte van een individuele woning tot en met 3x35A*' is opgenomen onder prioritaire categorie 3 als onderdeel van de woonbehoefte, echter is voor deze functie niet opgenomen welke bewijsstukken hiervoor nodig zijn. In de toelichting op het Ontwerpbesluit is de bewijslast voor deze functie wel benoemd. Aangezien het hier over individuele huishoudens gaat, is het van groot belang dat hiervoor een goed uitvoerbare methode met eenvoudige bewijsstukken wordt gedefinieerd. Het ministerie van VRO verzoekt de ACM om de benoemde bewijslast in het Ontwerpbesluit toe te voegen aan de tabel met benodigde bewijsstukken.

2. Consultatievragena. Hardheidsclausule

Het ministerie van VRO steunt het voorstel om een hardheidsclausule/uitzonderingsmogelijkheid in het Ontwerpbesluit op te nemen voor de door de ACM genoemde situaties. Voor de toepassing van een hardheidsclausule acht het ministerie van VRO het van belang dat voor het beoordelen hiervan een transparant beoordelingskader dient te worden opgesteld. Besluitvorming hierover zou moeten liggen bij het Rijk. Belangrijk is wel dat deze hardheidsclausule juridisch voldoende onderbouwd is.

b. FCFS congestieverzachters

Het ministerie van VRO steunt het voorstel om het principe FCFS los te laten voor congestieverzachters, om zo een meer efficiënte inzet te bevorderen. Het ministerie van VRO acht netbeheerders goed in staat om hier zelf transparante en objectieve criteria voor op te stellen. Het is hierbij wel essentieel dat dit op uniforme wijze gebeurt in afstemming met de regionale overheden die goed zicht hebben op de ruimtelijke plannen en waar een congestieverzachter uitkomst kan bieden. Indien regionale netbeheerders hiervoor ieder hun eigen criteria hanteren ontstaat immers een onwerkbare situatie.

**DG Volkshuisvesting en
Bouwen**

Hoogachtend,
De minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening,
namens deze,

Datum
30 juli 2025
2025-0000485479

